Raadsvoorstel

Onderwerp	:	Beleidsplan BiblioPlus 2021-2024 en bezuiniging bibliotheek op scholen.
Datum	:	15 december 2020
Portefeuillehouder	:	T.H.W.M. Lemmen
Afdeling		Sociaal Domein/Sociaal Beleid
Commissie	:	Inwoners en Bestuur
	:	
In te vullen door de griffie	:	
Nummer raadsvoorstel	:	
Datum commissie	:	9 februari 2021
Agendapunt commissie	:	6
Datum raad	:	23 februari 2021
Agendapunt raad	:	

Samenvatting voorstel
Door BiblioPlus is een nieuw beleidsplan opgesteld voor de periode 2021-2024. Het beleidsplan vormt de beleidsmatige onderlegger voor een nieuwe 4-jarige samenwerkingsovereenkomst met BiblioPlus en de overige bij BiblioPlus betrokken gemeenten waarin de gemeente zich committeert aan een vast financieel kader. De bibliotheek functioneert goed en met het nieuwe beleidsplan “Verder bouwen aan de bibliotheek van nu“ zet de bibliotheek de lijn voort uit het huidige beleidsplan. Een beleidsplan dat aansluit bij de gemeentelijke beleidsdoelen hetgeen de bibliotheek een belangrijke partner maakt bij de vormgeving c.q. concretisering van het gemeentelijk beleid. De onderliggende samenwerkingsovereenkomst voorziet daarnaast in een goed instrument om invulling te geven aan de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de instandhouding van een openbare bibliotheekvoorziening en daarnaast de behoefte aan gemeentelijk maatwerk ten aanzien van de af te nemen producten.
Daarom wordt voorgesteld in te stemmen met het nieuwe beleidsplan en een nieuwe 4-jarige samenwerkingsovereenkomst aan te gaan met BiblioPlus en de overige hierbij betrokken gemeenten.

Zoals aangegeven committeert de gemeente zich hiermee aan een vast financieel kader voor 4 jaar. In het meerjarenperspectief voor 2022 is nu echter een bezuiniging opgenomen op de bibliotheek op school (BOS) van € 50.900,-. Door de raad is per amendement verzocht om alternatieve financiering voor de BOS te bezien, hetzij in de vorm van een bijdrage van het onderwijs hetzij in de vorm van bezuinigingen op de post bibliotheekwerk. Deze alternatieve financiering is niet gevonden. Gelet hierop en de druk op de financiële middelen in het kader van een sluitende meerjarenbegroting wordt voorgesteld in afwijking van het amendement om de bezuiniging op de BOS met ingang van 2022 te handhaven.

Voorstel besluit

1. Vast te stellen het beleidsplan 2021-2024 van BiblioPlus als basis voor de invulling van het bibliotheekwerk gedurende deze periode.
2. In te stemmen met het aangaan van een nieuwe 4-jarige samenwerkingsovereenkomst.
3. De bezuiniging op de BOS met ingang van 2022 te handhaven.

Financiële consequenties

De kosten van het huidige basisdienstverleningspakket (inclusief de BOS) bedragen op basis van de kostencalculaties behorende bij het nieuwe beleidsplan € 185.400,-. Met ingang van 2022 komt de BOS te vervallen. Ter compensatie van het wegvallen van de bibliotheekcollecties op de scholen dient de jeugdcollectie op de vestiging in Grave te worden uitgebreid. Hiermee is jaarlijks een bedrag gemoeid van € 13.000,-.
Met inachtneming van deze wijzigingen ziet de kostenopzet voor 2021, 2022 en volgende jaren er als volgt uit:

	2021	**2022 e.v.***
Basisvoorzieningen		
Uniforme diensten en randvoorwaarden	60.200	60.200
Basisbibliotheek	32.300	32.300
Huisvesting Grave	22.300	22.300
Uitbreiding jeugdcollectie		13.000
Subtotaal	**114.800**	**127.800**
Plusproducten		
Leespunt Gassel	2.300	2.300
Huisvesting leespunt Gassel	4.400	4.400
Bibliotheek op school	63.900	0
Subtotaal	**70.600**	**6.700**
Totaal	**185.400**	**134.500**

*Prijspeil 2021

In zowel de begroting 2021 als het meerjarenperspectief voor 2022 wordt voorzien in volledige dekking van de genoemde bedragen. Hierbij dient te worden aangetekend dat bij het genoemde bedrag van € 6 700,- voor de plusproducten het nog niet zeker is dat deze kunnen blijven staan. Er is immers nog een forse bezuinigingsopgave op het terrein van subsidies.

Wettelijk kader en beleidskader

Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen
Algemene wet bestuursrecht
Algemene subsidieverordening gemeente Grave 2017

Communicatie en participatie

Er heeft overleg plaatsgevonden met BiblioPlus en de schoolbesturen over de alternatieve dekkingsmiddelen. Zowel BiblioPlus, de schoolbesturen als de directies van de basisscholen zijn geïnformeerd over het voornemen tot handhaving van de bezuiniging op de BOS.

Het raadsvoorstel is toegestuurd aan voornoemde partijen. Deze partijen en de bij de samenwerkings-overeenkomst betrokken gemeenten zullen over uw besluit worden geïnformeerd.

Duurzaamheid
N.v.t.

Gemeenschappelijke regeling/samenwerkingsverband
N.v.t.

Toelichting op het voorstel

Inleiding
Het huidige beleidsplan van BiblioPlus voor 2017-2020 “De bibliotheek van nu” loopt eind dit jaar af. BiblioPlus heeft inmiddels een nieuw beleidsplan voor de periode 2021-2024 opgesteld genaamd “Verder bouwen aan de bibliotheek van nu“. Zoals de titel al aangeeft wordt de ingezette lijn in het huidige beleidsplan voortgezet. Dat wil zeggen dat men verder gaat met de ontwikkeling van de traditionele bibliotheek tot een lees-, leer- en informatieknooppunt waarbij men zich richt op:

- Bevordering van leesvaardigheid van kinderen (via de programmalijn “Kinderen en ouders”);
- Ondersteuning (in samenwerking met partners binnen zorg en welzijn) van personen in de leeftijd van 18+ in het bijleren van vaardigheden, zodat ze aangesloten blijven op onze snel veranderende maatschappij. Het gaat hierbij om de volgende basisvaardigheden: taalvaardigheden, digitale vaardigheden, gezondheidsvaardigheden, financiële vaardigheden en sociaal juridische vaardigheden (programmalijn: “Een leven lang leren”);
- De traditionele kerntaak van de bibliotheek, het voorzien in een boekencollectie en lezingen e.d. (programmalijn “Ontspanning en inspiratie”);
- Het bieden van een podium voor inwoners, cultureel-maatschappelijke partners en andere initiatiefnemers om kennis en informatie op een laagdrempelige manier te delen met andere geïnteresseerden (programmalijn ”kennisdelen en ontmoeten”).

Het beleidsplan vormt de beleidsmatige onderlegger voor een nieuw op te stellen samenwerkingsovereenkomst voor de periode 2021-2024. Ook deze samenwerkingsovereenkomst bouwt voort op de huidige overeenkomst en wordt gestoeld op de volgende uitgangspunten:

- Gezamenlijke financiering van de basisinfrastructuur (uniforme diensten en randvoorwaarden) naar rato van het inwoneraantal per 1-1-2020;
- Een productenaanbod gebaseerd op het ambitieniveau en het budgettaire kader van de 7 betrokken gemeenten;
- Een looptijd van 4 jaren ingaande met terugwerkende per 1 januari 2021;
- Een (vast) financieel kader voor een periode van 4 jaren;
- Een jaarlijkse indexering van de bedragen.

Dit beleidsplan en het hiermee samenhangende financiële kader kunnen niet los gezien worden van de bezuiniging op de BOS. In de meerjarenbegroting 2020-2024 is als ombuigingsvoorstel een bezuiniging doorgevoerd op de BOS van € 50.900,- met ingang van 2022. Bij de behandeling van deze begroting heeft u uitgesproken de BOS te willen handhaven. Wegens het ontbreken van dekkingsmogelijkheden op dat moment heeft u per amendement ingestemd met deze bezuiniging maar het college tegelijkertijd opgedragen alternatieve financiering voor de BOS te bezien. Hierbij werd gedacht aan bekostiging door het onderwijs of andere bezuinigingen binnen de post bibliotheekwerk. Deze alternatieve financiering is

niet gevonden, noch bij het onderwijs noch binnen de post bibliotheekwerk. In dit voorstel wordt dit nader onderbouwd.

Voorgestelde beslissing(en) met argumenten en afwegingen

Beslispunten

1. Vast te stellen het beleidsplan 2021-2024 van BiblioPlus als basis voor de invulling van het bibliotheekwerk gedurende deze periode.
2. In te stemmen met het aangaan van een nieuwe 4-jarige samenwerkingsovereenkomst.
3. De bezuiniging op de BOS met ingang van 2022 te handhaven.

Argumenten

1.1 Invulling wordt gegeven aan de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen.

Deze wet stelt dat iedere burger toegang moet hebben tot een openbare bibliotheekvoorziening die voldoet aan de volgende 5 kernfuncties:

- Ter beschikking stellen van kennis en informatie;
- Bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie;
- Bevorderen van lezen en laten kennismaken met literatuur;
- Organiseren van ontmoeting en debat;
- Kennis laten maken met kunst en cultuur.

Met het voorliggende beleidsplan wordt voldaan aan deze wettelijke bepalingen.

1.2 De bibliotheek vormt in toenemende mate een belangrijke partner bij de vormgeving van het gemeentelijk beleid

Bij dit beleidsplan wordt nadrukkelijk aangesloten bij gemeentelijke beleidsdoelen zoals:

- Het versterken van de zelfredzaamheid van burgers;
- Bevordering leesvaardigheid van jongeren.

BiblioPlus is daarmee een belangrijke partner voor de gemeente.

1.3 De bibliotheek functioneert goed

In een vorig jaar uitgevoerd onderzoek via een landelijk bibliotheekpanel waaraan ca 250 personen uit het werkgebied van BiblioPlus deelnemen wordt de dienstverlening van BiblioPlus gericht op activiteiten beoordeeld met een 7.8. Dit beeld sluit aan bij de in maart 2019 aan u voorgelegde evaluatie van het functioneren van de bibliotheek.

2.1 De samenwerkingsovereenkomst biedt een goed evenwicht tussen de gezamenlijke verantwoordelijkheid van de deelnemende gemeenten en het lokale ambitieniveau

De samenwerkingsovereenkomst regelt de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de instandhouding van de bibliotheek door middel van bijdrage per inwoner voor de kosten van de uniforme diensten en randvoorwaarden en de basisvoorzieningen met daarnaast een kostprijs voor producten die de afzonderlijke gemeenten kunnen afnemen afhankelijk van het ambitieniveau (plusproducten). Voorbeelden van deze producten zijn: de BOS, de Voorlees-express en het Techlab.

3.1 De scholen zijn niet bereid financieel bij te dragen in de kosten van de schoolbibliotheken

Het verzoek om een bijdrage voor de instandhouding van de BOS is besproken met de schoolbesturen. De schoolbesturen hebben dit verzoek afgewezen. Enerzijds omdat zij vanuit het rijk structureel te weinig middelen ontvangen voor de materiele instandhouding, anderzijds

vanwege het feit dat zij al bijdragen aan de BOS door het beschikbaar stellen van huisvesting en de werving en inzet van vrijwilligers.

3.2 De begroting van BiblioPlus biedt geen ruimte

In 2016 heeft er een herijking van de subsidie aan BiblioPlus plaatsgevonden waarbij de subsidie in 2016 en 2017 gefaseerd verlaagd is van € 300.000,- naar ca. € 170.000,-. Een bezuiniging van ruim 40%. In combinatie met bezuinigingen in andere gemeenten is er in totaal ruim € 600.000,- (23%) bezuinigd op de begroting van BiblioPlus.

Om deze bezuinigingen te kunnen realiseren is er een sanering in het personeelsbestand doorgevoerd en zijn alle contracten opnieuw uit onderhandeld. Voor Grave en Sint Anthonis is er daarnaast een nieuw product ingevoerd in de vorm van een basisbibliotheek. Dit betreft een variant op de basisbibliotheek waarbij het dienstverleningsniveau is teruggebracht tot het absolute minimumniveau. Naast een halvering van de collectie komt dit tot uitdrukking in de personele bezetting van de bibliotheek in Grave. Er wordt nog slechts 7,5 uur per week aan betaalde formatie ingezet. De rest wordt ingevuld met ca. 25 vrijwilligers.

Ook de huisvestingskosten zijn laag, namelijk € 26.700,- per jaar. Dit is inclusief gas, water en elektra en inclusief de huur voor het servicepunt in Gassel (€ 4.400,-).

Tot slot wijzen wij er op dat BiblioPlus als gevolg van de eerder sinds 2016 doorgevoerde bezuiniging pas vanaf 2021 weer een begroting met zwarte cijfers schrijft in de vorm van een bescheiden plus van € 300,-.

Met het oog op deze bevindingen zien wij geen mogelijkheden om de bezuiniging van € 50.900,- te realiseren anders dan sluiting van de bibliotheek in Grave. Dit leidt echter tot een aantasting van het dienstverleningsniveau die verder strekt dan sluiting van de BOS. Bovendien wordt daarmee niet langer voldaan aan de wettelijke eis om burgers toegang te verlenen tot een gecertificeerde openbare bibliotheekvoorziening die voldoet aan de vijf kernfuncties. Daarnaast biedt de bibliotheek in Grave tevens onderdak aan het Graafs Geheugen.

3.3 Het meerjarenperspectief voor 2022 biedt geen ruimte

Het terugdraaien van de bezuiniging op de BOS leidt tot een extra budgetvraag van € 50.900,- terwijl het meerjarenperspectief voor 2022 slechts zeer beperkte financiële ruimte biedt.

Dit achten wij met het oog op een meerjarig sluitende begroting niet opportuun. Daarom wordt voorgesteld om de bezuiniging op de BOS met ingang van 2022 in afwijking van het amendement te handhaven.

Kanttekeningen

N.v.t.

Uitvoering, risico's en evaluatie

Afhankelijk van de besluitvorming zal in overleg met de betrokken gemeenten en BiblioPlus de samenwerkingsovereenkomst worden vormgegeven.

Overige politiek relevante informatie

N.v.t.

Conclusie

De bibliotheek functioneert goed en met het nieuwe beleidsplan "Verder bouwen aan de bibliotheek van nu" zet de bibliotheek de lijn voort uit het huidige beleidsplan. Een beleidsplan dat aansluit bij de

gemeentelijke beleidsdoelen hetgeen de bibliotheek een belangrijke partner maakt bij de vormgeving c.q. concretisering van het gemeentelijk beleid.
De onderliggende samenwerkingsovereenkomst voorziet daarnaast in een instrument om invulling te geven aan de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de instandhouding van een openbare bibliotheekvoorziening en daarnaast de behoefte aan gemeentelijk maatwerk ten aanzien van de af te nemen producten. Dit pleit voor een voortzetting van de huidige werkwijze door in te stemmen met het nieuwe beleidsplan en een nieuwe 4-jarige samenwerkingsovereenkomst aan te gaan.
Wat betreft de bezuiniging op de BOS zijn er geen financieringsmogelijkheden gevonden. Met het oog op het ontbreken van alternatieve dekkingsmiddelen en de druk op de financiële middelen in het kader van een sluitende meerjarenbegroting wordt daarom voorgesteld de bezuiniging op de BOS met ingang van 2022 te handhaven.

Bijlagen
Bijlage 1: Ontwerp-raadsbesluit inzake het beleidsplan van BiblioPlus.
Bijlage 2: Beleidsplan 2021-2024 “Verder bouwen aan de bibliotheek van nu”.
Bijlage 3: Productenboek BiblioPlus 2021 behorende bij het beleidsplan.
Bijlage 4: Amendement “Bibliotheek op school behouden via andere wegen”.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Grave,

Th.M.M. Hoex MMO	A.M.H. Roolvink MSc
secretaris	burgemeester